

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Анотація. Теоретично обґрунтовані особливості аудиту дебіторської заборгованості та розроблені практично пропозиції щодо раціональної її організації.

Аннотация. Теоретически обоснованные особенности аудита дебиторской задолженности и разработанные практические предложения относительно рациональной её организации.

Annotation. Features of audit of account receivable and practical suggestions in relation to its rational organization are theoretically grounded and developed.

Ключові слова: аудит, дебіторська заборгованість, резерв сумнівних боргів, розрахунки.

У сучасній економічній літературі розкриваються лише загальні підходи до організації аудиту дебіторської заборгованості. Ця тема актуальна саме тому, що проблеми аналізу дебіторської заборгованості є одними з найменш вивчених. Разом з тим у ринкових умовах постійно зростає необхідність правильного обліку дебіторської заборгованості, тому що цей показник має суттєвий вплив на фінансову стабільність підприємства, є одним з найважливіших показників, який характеризує фінансовий стан підприємства. На українських підприємствах стан розрахунків з дебіторами є достатньо напруженим. Це пов'язано з тим, що існують великі суми боргів на підприємствах, а також з тривалими термінами їх погашення. У наш час виникає необхідність удосконалення аудиту дебіторської заборгованості.

Метою даного дослідження є теоретичне обґрунтування поняття питань і розробці рекомендацій щодо підвищення ефективності а "дебіторська заборгованість" та розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності аудиту дебіторської заборгованості.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі завдання: розкрити економічну сутність дебіторської заборгованості, визначити особливості проведення аудиту дебіторської.

Проблемами дослідження аудиту дебіторської заборгованості займалися багато вітчизняних і зарубіжних вчених, таких, як Бутинець Ф. Ф. [2], Голова С. Ф., Грязнова С. А., Р. Дамарі, Ковальов В. В., Маслов С. І., С. Хенк, Е. Петрик та ін.

Дебіторська заборгованість суттєво погіршує фінансове положення підприємства, вона є іммобілізацією грошових коштів відверненням їх з господарського обігу, що призводить до спаду темпів виробництва і результативних показників діяльності підприємства, оскільки прострочена дебіторська заборгованість підлягає віднесенню на затрати підприємства [1].

Згідно з вимогами П(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість" сума заборгованості дебіторів на певну дату визнається активом, якщо існує ймовірність того, що підприємство отримує в майбутньому економічні вигоди та можливо достовірно визначити її суму [2].

Бутинець Ф. Ф. зазначається, що дебіторська заборгованість – це заборгованість різних підприємств, організацій і фізичних осіб підприємству [3].

В. Сопко вважав, що дебіторська заборгованість є сумою боргових вимог, які утворилися у різних юридичних та фізичних осіб перед підприємством у процесі господарської діяльності.

На думку автора, дебіторська заборгованість – це сума заборгованості юридичних та фізичних осіб підприємству, яка існує на певну дату й утворилася в процесі господарської діяльності.

При проведенні аудиту дебіторської заборгованості спочатку перевіряється наявність та правильність оформлення первинних документів та здійснюється оцінка синтетичного й аналітичного обліку дебіторської заборгованості.

Наступним етапом є встановлення реальності дебіторської заборгованості. Водночас необхідно перевірити правильність списання заборгованості, строк позовної давності якої минув.

У ході аудиту важливе місце займає перевірка належної класифікації дебіторської заборгованості.

Потім потрібно провести оцінку стану дебіторської заборгованості. Згідно з П(С)БО 10 дебіторська заборгованість має відображатись у балансі за чистою реалізаційною вартістю, тобто за реальною сумою заборгованості, яку підприємство може мати [2].

Далі здійснюється перевірка правильності розрахунків за дебіторською заборгованістю (оплата коштами, векселями, застосування бартерних операцій, розрахунки іншими матеріальними цінностями) [4].

Потім необхідно провести перевірку правильності оцінки дебіторської заборгованості та розрахунку величини сумнівних боргів.

Для українських підприємств потрібно вдосконалити методику визначення резерву сумнівних боргів шляхом

що для цього потрібно вилучати кошти з обороту; суми, які резервуються не включаються до валових витрат у податковому обліку, що не впливає на зменшення податку на прибуток; підприємства не бажають витратити зайві сили на створення цього резерву. Одним із шляхів вдосконалення законодавства є внесення змін до ЗУ "Про оподаткування прибутку підприємств" про включення до валових витрат сум, які були використані на створення резерву.

Таким чином, дебіторська заборгованість – це сума заборгованості юридичних та фізичних осіб підприємству, яка існує на певну дату й утворилася в процесі господарської діяльності. Коли її облік на підприємстві добре організований, це сприяє достовірності даних і упорядкуванню інформації за розрахунками з дебіторами.

Наук. керівн. Мултанівська Т. В.

Література: 1. Карчова Н. В. Аналіз дебіторської заборгованості як інструмент підвищення аудиту / Н. В. Карчова. – 2011. – С. 52–53. 2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість". 3. Бутинець Ф. Ф. Аудит : підручник / Бутинець Ф. Ф. – 3-тє вид., доп. і переробл. – Житомир : ПП "Рута", 2006. – 512 с. 4. Ковальов В. В. Аудит : підручник / В. В. Ковальов. – К., 2007. – С. 376–377.